

ember. Ha a meggyőződésemmel hűséggel maradok akkor is, ha leköpnék, ördöggel cimboráinak, eretneknek mondanak, ahogy a mindenkori prófétákat és így Jézust is a világi és vallási urak rendre minősítik, ez az alázatosság. Ezt a jézusi szent szót csavarják el éppen az ellenkező tartalomra. Jézusnál az alázat - hűség a meggyőződéshez. Náluk pedig az alázat a mindenkori hatalmi paktumokat megcsináló világi vagy vallási uraknak nyújtott engedelmesség. Nahát ebből bennem valóban nincsen semmi sem.

1992.

HORVÁTH JÓZSEF

HOGY IS VAN EZ? - EGYHÁZ HŰSÉG, JÉZUS HŰSÉG?

Megváltás

Iváni káplán koromban /Sopron közeli falu/ a plébános-tól azt a feladatot kaptam, hogy a nagypénteki szertartáson – „Szentkereszt felmagasztalása” /az elnevezése is elgondolkodtató/ - az oltár elé állva, magasra emelve a feszületet mondjam a prédikációt. Megrázó élmény volt! Arról beszéltem, hogy Jézus miért is jutott erre a megalázó sorsra, és hogy az Őt követők sem úszhatják meg kevesebbel, ha következetesen a követői lesznek. Lehet, hogy nem „véres áldozatot” követel a szeretet állhatatos, következetes megélése, de megpróbáltatásokat mindenképpen! Kinek-kinek saját keresztjét kell hordozni...

A szertartás után a plébános úr megjegyezte: a lényegét kifejeztem! Nem szóltam a megváltásról, pedig ez a keresztihalál lényege. Jézus a bűneink miatt vállalta a halált, így engesztelte ki az Atyát és váltott meg bennünket...

Hogy is van ez? Jézus az Isten Országáról beszélt. Ennek „építésére” hívta az embereket. Elmondta, miként lehet Istennek tetsző életet élni! Részt vett a zsinagógai összejöveteleken, felment Jeruzsálembe Húsvétot megülni. De kemény kritikát gyakorolt a vallási obszervanciák, a törvényi előírások felett. Határozott véleményt formált a 613 szabályt tartalmazó vallási előírásról. Nem kímélte a vallási vezetők képmutatását. A tömeg mögé állt. Személye, tanítása politikai ügy lett. Majd egyenes következményként elítélés és a halála.

Ja igen, a Pál felé megváltást! ...kiengesztelni Istent??? Hogy is állunk a hűséggel?

Kettős hűség? Az év elején, Tatán a plébános Szent Ágnesről, Sebestyénről és Boldog Batthyány Strattmann Lászlóról beszélt. Ágnes szüzi életet akart élni, nem ment hozzá a városi prefektus fiához. Máglyán égették, majd lefejezték. Sebestyén császári gárdatiszt és keresztény. Társai között terjesztette a hitet, ezért lenyilazásra ítélték. Nem halt meg súlyos sebeiben, mert egy jámbor asszony ápolta. (A sztori üzenete, hogy a keresztény hit elpusztíthatatlan!) Igaz, hogy később ismét halálra

ítélték, bunkósbotlagon agyonverték. Strattmann Boldog házasságban élt, 12 gyermeke született. Grófi, hercegi címet birtokolt. Kiváló szemész orvos volt. Kórházat működtetett vagyonából és ingyen gyógyította a szegényeket. A keresztényüldözés idején bizony az életáldozat sem volt ritka. Ma már nem kér tőlünk ilyet az Isten. A szemorvos gazdag volt és vagyonát helyesen használta. Nekünk is segítenünk kell embertársainkon. – Eddig a plébános úr... /Tehát lehetünk gazdagok, vagyonnal bírók, csak adakozzunk?! El nem hangzik önmagunk szegényítése! Üldözöttségre, életadásra gondolkodnunk sem kell?/

Hogy is van ez? Szerzett javaink, a fizetés, nyugdíj, amit nem másoktól veszünk el, azt birtokolhatjuk? Legfeljebb adok valamennyit? És „a gazdag nehezen jut be”, „a vagyonban bízó...”, stb. a tanítványokat is megrémítő Jézus által elmondott szavak??? A gazdag ifjú tisztában lehetett azzal, hogy a gazdagságához milyen úton jutott hozzá?! Ismerős a Mester reakciója! Ő egyértelművé tette az agyagiakhoz való viszonyt. Az általa képviselt radikalitást nem hallom a templomokban!... Jézus nem igazítgatást akart az életformán, hanem életforma változást akar. Mégis lehet két úrnak szolgálni?... Az első keresztények adástörvényt gyakorló emberek voltak. /Tudjuk, hogy a szegénység önmagában nem érték. / A „jó és istenfélő gazdag” nem fából vaskarika? Vagy csak akkor gond, ha hatalom birtoklása mellett vagyok gazdag?

Hogy is van ez?

Szentség kiszolgáltatás?

A múlt évben történt. A táskai templomban 15 fő a szombat délután megtartott vasárnapi misén /10 éve még 75-80 fő volt!/. Plébános úr prédikál. Megszólítás: „Gyászoló közösség”. Kifejti, hogy miért szólított így: egy hete volt az elsőáldozás és bérmálkozás. Három faluból összesen 21 elsőáldozó és 51 bérmálkozó volt. Egy hét múlva egy, azaz egy gyermek jött el a templomba. Mi, az ott ülő hívek, /mind öregek/ felelősek vagyunk, hogy nem tudjuk tovább adni a hitünket. – Tehát, jó papi szokás szerint, azokat szidta össze, akik jelen voltak, és egyáltalán „nincs közük” az esethez. Mise után próbáltam beszélni a plébános úrral, hogy mégis milyen probléma miatt nem jöttek templomba a gyermekek. /Felkészítés? Kapcsolat a hívekkel? Következetesség? „Begyónik” a gyerek és „kibérmálkozik”? - „Ne vessétek kincseteket sertések elé!” – nem mondtam ki!!!/ Megsértődött és a szülőket okolta...

Hát hogy is van ez? Jézus ilyen szentség kiszolgáltató „céget” akarhatott? Ha akart egyházat - *a Benne és Neki hívők, helyesebben az Őt követők közösségét* – az biztosan nem egy szolgáltatást nyújtó intézmény! /Keresztelés, házasság szentség kiszolgáltatás „elvárások” nélkül! Temetés, mint 8. szentség!/

Hogy is van ez? Jézus hűség? – egyház hűség?

Vasárnap megszentelése

A II. Vatikáni zsinat Konstitúciót adott ki a Szent Liturgiáról. Végre magyar nyelvű lett a szentmise. Kötelező lett az igehirdetés. És sok időszerű újítás. A vasárnap megszenteléséhez /a 3. parancsolat megtartása, ill. az egyház parancsa szerint a misehallgatás/ az eucharisztia ünneplése hozzátartozik.

A keresztény közösség ünnepén személytelenül „találkozunk”! Hallgatjuk az ószövetségi szakaszokat, az ószövetségi istenkép szerinti igehirdetést. Jézus üzenetét ilyen egyszerűen összefoglalhatnánk: „Isten jelen van és Isten jó!”... *Hallván a prédikációkat, ez az üzenet érkezik el hozzánk?! Akárhányszor nem kapcsolunk üresbe?*

Felállva mondjuk a „Hiszekegy”-et... *Nem bizonytalánodunk el /”ítélni élőket és holtakat”/. Mondjuk ugyan, de...*

Azután az Egyetemes könyörgésben az Isten számára meghatározott feladatokra kérjük, hogy teljesítse az Úr... *Nem kellene legalább helyesen megfogalmazni?*

A mise végén szétszalad a nép... *Ott lenne a helye, ideje a közösség alakításnak?*

Hogy is van ez? A Jézusra emlékező lakoma?!

Jézus az utolsó vacsorán „testét” adta „kenyér”-ként. Ahogy a kenyér nem önmagáért létezik, hanem másokért való táplálékként, úgy létezik számukra Jézus is, Istentől adottan. Legyenek a tanítványok is egymás számára kenyér! Majd a tanítványok mindnyájan ugyanabból a pohárból ittak, ahogyan a családban megesik testvérek között. Megélték a közösséget! A kenyér és bor összekapcsolta őket egymással és Mesterükkel. Testvéri közösséget alkottak, olyant, amely még az ellenségre is kiterjedő szeretet. Jézus elgondolása szerint az Ő halála után fenn kell maradni a Rá emlékezés e formájának. A cél, hogy a jelenlévők az utolsó vacsorán történeteket éljék át, valahányszor az ő emlékezetére összegyűlnek. Vidáman ünnepeljenek, ahelyett, hogy szomorkodnának Jézus távolléte miatt. A megemlékezés segíti hatékonyabbá tenni Jézus üzenetét és művét! Ez igaz???

Jézusunk közösséget alakított, asztaltársaságot bízott meg programjának tovább vitelével. Az első keresztények az istentiszteletet úgy élték meg, hogy az közösségépítő legyen. Pál ragaszkodott hozzá, hogy az istentiszteleten nagyon értelmes és építő kommunikáció legyen. Akarja, hogy a résztvevők vigasztalják, köszöntsék, bátorítsák, helyreigazítsák, tanítsák egymást és gondoskodjanak egymásról /1 Kor 14/. Bizony csodálkozna Szent Pál, ha belépne egy vasárnapi istentiszteletre! A békeköszöntés bevezetett formája egy embe-ribb, kommunikatívabb lehetőség. /No de, ha „Köszöntések egymást szent csókkal” , mely természetes volt annak idején, ma ugyan csak megdöbbenne! / A mise látogatói /!!!/ nem alkotnak közösséget: egymás mellett élnek és nem egymásért. Az összetartozás, egymásért való felelősség, kommunikáció nem jellemző. A papnak, a közösség vezetőjének katalizátor szerepe lenne... A mise végén elhangzik, hogy ...”menjete-

küldetések van”. És aztán sietünk haza...

Természetes a vasárnapi misehallgatás /ugye a régi kifejezés: „hallgatás”!/? A vallásosak 10 %-a sem megy templomba. Parancsra megyünk, megszokásból, vagy már le is szoktunk a vasárnapi miséről? Miért is?...

Extra Ecclesiam nulla salus

Katolikus keresztény dogma, jelentése: „az egyházon kívül nincs üdvösség”. Az eredeti szöveg Cipriántól származik /200-as évek/, majd Origenész /+254/, Jeromos /+420/ és sokan mások megerősítették. Ágoston /+430/: „az egyházon kívül mindent találhatsz, kivéve az üdvözülést” Aquinói Szt. Tamás /+1275/ „...az özönvíz idején senki nem volt az egyházat jelentő bárkán kívül.” Dogmaként mondta ki 1215-ben a IV. Lateráni zsinat, majd megerősítette 1441-ben a Firenzei zsinat.

A II. Vatikáni zsinat a Lumen Gentium-ban így fogalmaz: „Az Egyház az üdvösség hivatalos eszköze, Krisztus a megváltás kegyelmeit az egyházra bízta. Minden kegyelem az egyház által hat, ha formálisan valaki nem is tartozik keretébe.”

Mai probléma: Isten igen – Egyház nem! „A magunk módján vallásosan!” Sokszor a mai ember, miközben készletet érez transzcendens gondolkodásra, ezt nem hajlandó semmilyen kész vallásos rendszer, egyház alá sorolni. Lehet, hogy a szabad választások lehetősége, vágya teremtette meg az irtózást a kötöttségektől, de lehet, hogy az egyházak identitás vesztese, mondanivalójának sekélyessége a felelős mindezért.

Mínta az egyház elveszítette volna a világgal való megfelelő kapcsolatát, elbizonytalanodott volna mondanivalójában! A politikummal való kapcsolatban sem képviseli elkötelezetten Krisztus jelenlétét! Tény: nem mondhatjuk, hogy az egyház remekül képviseli manapság Jézus üzenetét. DE mégis elhangzik az igehirdetés, jelen vannak a szentségek. Az egyház közösségében formálódik személyes teológiánk, „istenlátásunk”. Az egyház „tökéletlenségét”, bűneit ki lehet kerülni azzal, hogy majd a „magam módján leszek vallásos”, de ezzel sutba dobjuk a szellemi-lelki életünkön való folyamatos kontrollt, a közösséget!

Ma halljuk, hogy a hit a lényeges! Szélsőségesen fogalmazva a vallás ennek az ellentéte és valamilyen pejoratív jelentésű. A vallás nem elég, hívőnek kell lenni! A hit ellensége a vallásosság. Az egyház a vallásosság megjelenítője. Az egyház szeretné „birtokolni” az Istent. Az egyház egyesek szerint „a szervezett vallás, melynek célja, hogy megvédje az ember jogos igényeit az Istennel szemben”.

Jézus itt élt e világban! Az egyház akkor teljesíti küldetését, ha a világba beágyazva él. Nem önmaga fenntartásáért küzd, hanem Jézus üzenetének hordozója, itt és most, és minden körülmények között!

Hogy is van ez – „extra ecclesiam...”? 7-8 milliárd ember él a földön. Különböző vallások követői, jószándékú

emberek, lelkiismeretük által vezérelve teszik az általuk helyesnek tartott jót...

Ecclesia semper reformanda est

Azaz az Egyháznak folyamatos megújulásra van szüksége! A kifejezés állítólag Szt. Ágostontól ered, de valószínűleg a protestáns Karl Barth népszerűsítette 1947-től. Az egyház nem tévedhetetlen, sem önmaga, sem az ige feletti tekintélyében. Az ige jegyében kell helyreigazítani, visszatérni az alapokhoz. A Szentírástól idegen a hatalmi struktúra, a hierarchia, a pápai udvartartás...

A Katolikus egyházban a II. Vatikáni zsinattal indult el a megújulási folyamat. A világ püspökei és a világi hívők is reménykedve várták az „aggiornamento” (=a mai naphoz igazodás=nagyobb nyitottság és a modern kor igényeihez közeledés/ jegyében az Egyház megújulását. Idézek a Lumen Gentium /Az Egyházzal szülő/ dogmatikus konstitúcióból: „Krisztus szent Egyházát - a hit, a remény, és a szeretet közösségét - ezen a földön látható szervezetként alapította és tartja fenn szüntelenül, s általa árasztja mindenkire az igazságot és kegyelmet”... Ez a Krisztus egyetlen Egyháza, melyet a Hiszekegyben egynek, szentnek, katolikusnak és apostolinak vallunk, s melyet Üdvözítőnk feltámadása után a pásztor Péternek adott, és őrá és a többi apostolra bízta terjesztését és kormányzását... Nem arra törekszik, hogy földi dicsőséget keressen, hanem arra, hogy saját példájával is terjessze az alázatosságot és önmegtagadást... Az Egyház egyszerre szent és mindig megtisztulásra szorul, ezért szüntelenül a bűnbánat és a megújulás útját járja”. /8. pont/

Idézet H. Küng: A katolikus egyház rövid története c. könyvéből „...a mai katolikus egyház alapjaiban véve az, ami mindig volt, és amit a katolikus egyház mindenkor hirdetett és akart, az azonos azzal, amit Jézus Krisztus maga hirdetett és akart. Elviekben tehát már Jézus is katolikus volt. Ám joggal hivatkozik-e Jézusra ez a sikeres és hatalmas egyház, a legnagyobb keresztény egyház? Avagy olyan valakire hivatkozik büszkén ez a hierarchikus berendezkedésű egyház, aki feltehetőleg szembe fordult volna vele? Képzelnék el egyfajta gondolat kísérletként: a Názáreti Jézus megjelenik a Szent Péter bazilikában a pápa által pontifikált misén. Vajon nem úgy fogadnák-e, mint Dosztojevszkij nagy inkvizitora: Miért jöttél hát, hogy zavarj bennünket?”

Tény az, hogy az Egyház történelme során, mint evilági intézmény érvényesítette saját érdekeit a politikai hatalomért vívott harcokban, de el kell ismerni, hogy a számtalan keresztény által végzett aktív szeretetmunka, a szenvedőkkel és szegényekkel való törődés, a már korán megszervezett betegápolás, sok kórház, a békesség megőrzésére tett erőfeszítés jelen volt ugyanannak az Egyháznak az életében. Az Egyház életében – egész története folyamán, minden tiltás ellenére - jelen voltak az alulról jövő kezdeményezések, a laikus mozgalmak, egyházon belüli szervezett ellenzékként igyekeztek visszatérni az evangéliumokban megfogalmazott jézusi elvekhez. Tény, hogy akárhányszor „sikeresen”

elfojtották őket, az inkvizíció eszközeivel „kordában” tartották a másként gondolkodókat /ma a Hittani Kongregáció!!!/, mégis mindenkor hatékony maradt az evangélium üzenete a Lélekre nyitott emberekben.

Tisztában vagyunk azzal, hogy Jézus tanítása világ átalakító program, de azt is nagyon jól tudjuk, hogy a változás föltételezi, hogy Isten népe saját körében élheti meg a új valóságot. A saját körében kell kontraszttársadalmat formálni. A nagy társadalmi átalakítás, az összemberiségért való aggódás, a politika eszközeivel, a fegyverek erejével sem valósítható meg. Jézus szándéka az élő, egymásért felelősséget vállaló, egymást támogató közösség, amely helyileg hatékony! Hogy miként? No „ez a mi dolgunk, és nem is kevés”!!!

Hát, hogy is van ez? Hol tartunk most? Egyház hűség? - Jézus hűség?

Ajánlott irodalom:

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai Szent István Társulat Bp. 2007

E. H. Broadbent: Zarándok gyülekezet Primo Evangéliumi kiadó Bp. 1990

H. Küng: A katolikus egyház rövid története Európa Bp. 2005

G. Lohfink: Milyennek akarta Jézus a közösséget Egyházfórum Luzern 1990

Sárdi Péter: Jézus kincse az emberek kezében Elpidia Bp. 2001

KIRÁLY IGNÁCZ

HAZASZERETET

Jézus példája egyértelmű: népéhez, kultúrájához kritikus hűséggel viszonyult. Magamra alkalmazva példáját mégsem könnyű. Megváltozott a világ. Ma, ha tenni akarok népemért, hazámért, akkor két alapvető út áll előttem: a hatalmi politika és a túlélő-építő elvhűség. Az elv kizárja a jézusidegen erő alkalmazásokat, a tollasodási megélhetési politizálást. Ma a hatalmi harc felőröli a hazafiságot és befelé fordítja az embert, önös és kollektíven önös köreiben éli életét, figyelve, hogy mi az előnyös, hasznos a külső körökből az ő számára. Haszonelvűvé silányul a népért áldozatra is képes hazaszeretet.

Jézusnál három csoport volt jellemző. Megszállók, kollaboránsok, harcos hazafiak és kisemberek. Jézus miért olyan kemény a harcos hazafiakkal szemben? Erőszakosságuk miatt? Népi-nemzeti mozgalom önközpontúsága miatt? Forradalmárok, nemzeti felszabadítók a történelem nemzeti hősei. Jézusnál csak a pacifisták a hősök? Az ősegyház értelmezése egyértelmű: Jeruzsálem ostromakor kivonulnak, és ott hagyják a bajban honfitársaikat, még egészségügyi szolgálatot sem vállalva Joppé felé menekülnek. A kisemberek vannak sokan, akik élnek és túlélnek, sodródhatnak és dolgozva helyt állnak. A parasztság, az állattenyésztők a legkevésbé kiszolgáltatott réteg., enniinni valója, lakhatása megvan. Jézust főként ilyen